

Regeringen

Solcellestrategi

For en styrket udbygning
med solceller i Danmark

MAJ 2024

Indhold

Solcellestrategi – for en styrket udbygning med solceller i Danmark.....	3
Interessentdialog.....	3
Solcellestrategiens tilgang - En markedsdrevet udbygning af solceller	5
Solcellekapaciteten er tredoblet siden starten af 2020	6
Solcelleanlæg bliver billigere og mere effektive	6
Solceller opsættes i vid udstrækning støttefrit.....	6
Fokusområder for solcelleudbygningen i Danmark.....	8
1. Regeringen vil sætte tempo på den grønne omstilling	9
Energiparker på land	9
NEKST	9
2. Solceller i det åbne land	10
Den lokale planlægning for solceller	10
VE-rejseholdet.....	10
Opsætning af solceller på lavbundsjorder.....	11
Fokus på berørte lokalsamfund: tiltag for styrket lokal opbakning	11
3. Solceller på tage.....	12
Flere finansieringsmuligheder for anskaffelse af solceller	12
Pulje til vedvarende energi på mindre tilgængelige arealer.....	13
4. Solceller på offentlige tage	14
Rammer for kommunale og regionale solceller.....	14
5. Små energifællesskaber	15
Energifællesskabernes rolle.....	15
Private net og det kollektive net	15
Udbredelse af viden om energifællesskaber	16
Solenergi i EU.....	17
REPowerEU	17
Nødfordning om fremskyndelsen af VE-udbygningen.....	18

Solcellestrategi – for en styrket udbygning med solceller i Danmark

Danmark er et grønt foregangsland, og regeringen vil sikre, at Danmark bevarer den styrkeposition. En øget elektrificering af det danske samfund er et helt centralt redskab i opfyldelsen af 70 pct.-målsætningen i 2030.

I juni 2022 blev Klimaaf tale om grøn strøm og varme (Klimaaf tale 2022) indgået. En ambitiøs af tale for fremtidens energiforsyning, der skal sikre et grønt og uafhængigt Danmark. Med aftalen blev et bredt flertal i Folketinget enige om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre at elproduktionen fra vedvarende energi på land firedobles inden 2030. Regeringen har yderligere understreget sine ambitioner for den grønne omstilling i regeringsgrundlaget, ved bl.a. at nedsætte en national energikrisestab, NEKST, som skal se på muligheder for at accelerere udbygningen med sol og vind på land. Dertil indgik et bredt politisk flertal i december 2023 Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land der baner vejen for at staten skal spille en aktiv rolle i etableringen af energiparker på land, for at understøtte udbygningen af vedvarende

energiteknologier, herunder solceller. Solcellestrategien bygger ovenpå de tiltag, der allerede er iværksat, og vil derfor beskæftige sig med barrierer, der endnu ikke er håndteret i andre spor.

Elektricitet fra solceller er en vigtig grøn energikilde for at nå ambitionen i 2030. Solceller kan bidrage til den grønne omstilling af Danmarks energiforsyning og er et stærkt supplement til vindenergi. Men grøn omstilling er en holdsport, og ambitionerne kan ikke nås uden virkelystne og engagerede borgere, virksomheder og kommuner og deres store bidrag til den grønne omstilling.

Interessentdialog

Regeringen har i forbindelse med udarbejdelse af strategien været i dialog med solcellebranchen, organisationer, der ønsker at opsætte solceller på bygninger og andre relevante aktører, der har peget på en række områder, der bl.a. adresseres med strategien, jf. nedenstående skema.

Rammevilkår der muliggør en firedobling af elproduktionen fra vedvarende energi på land i 2030:

Firedoblingen ift. udgangspunktet i 2022 kan fx ske ved at tidoble kapaciteten af solceller til ca. 20 GW og fordoble kapaciteten af landvind til ca. 8,2 GW

Barriere	Håndtering
Finansieringsmuligheder som leasing, der udgør alternativer til belåning af fast ejendom, er ikke attraktive for finansiering af tagbaserede solcelleanlæg.	Regeringen arbejder på at kunne præsentere forslag til lovændringer m. løsning for erhvervsjendomme. Se fokusområdet Sol på tage, s. 12.
Almene boligforeningers muligheder for at udleje tagarealer til opstilling af solceller.	Social-, Bolig- og Ældreministeriet vil undersøge potentialet og mulighederne for, at almene boligorganisationer kan udleje tagarealer til opstilling af solceller. Den almene boligsektor råder over en betydelig bygningsmasse, som potentielt kan udnyttes til solceller. Der er imidlertid behov for nærmere at afdække, om en ordning strider mod gældende statsstøtte- og konkurrenceregler, samt om der kan findes forretningsmodeller, som er attraktive for private virksomheder og almene boligorganisationer.
Bygningsreglementet, herunder beregningsforudsætninger (solcelleanlægs estimerede levetid).	Social- og Boligstyrelsen vil undersøge om de anvendte beregningsforudsætninger i vejledning til bygningsreglementet, herunder antagelser om solcellers levetid, bør opdateres. Se også afsnit om Sol på offentlige tage, s. 14, hvor bygningsreglementets regler vedr. energirammeberegning berøres.
Deling af strøm med naboer (regler for private net, fx muligheder for at bespare tariffer ved interne elektricitetsforbindelser).	Energistyrelsen har i efteråret 2023 foretaget en juridisk vurdering af muligheden for, at der via reglerne om deling af elektricitet kan skabes hjemmel til at udvide anvendelsesområdet for interne elektricitetsforbindelser til også at omfatte flere elforbrugere på tværs af flere bygninger. Energistyrelsen konkluderer, at en udvidelse af anvendelsesområdet må forventes at være i strid med EU's elmarkedsdirektiv. Se beskrivelse af regler i fokusområdet Små energifællesskaber, s. 15-16.
Mulighed for at sælge strøm billigere til naboer.	Der er arbejdet videre med intentionen fra NEKST-anbefaling om billigere strøm til naboer mhp. en videre vurdering og drøftelse af en evt. endelig model i NEKST-regi. Se også beskrivelse af lokal kollektiv tarifering, s. 16.
Fleksibel nettilslutning (dvs. at blive tilsluttet med en afbrydelighedsaftale) er kun muligt på transmissionsniveau.	Den 14. december 2023 godkendte FSTS Green Power Danmarks branchevejledning til begrænset netadgang for producenter på distributionsniveau. Det er op til de enkelte DSO'er at anmelde en konkret metode for deres netområde. Hvis DSO'erne følger branchevejledningen, kan de forvente at få den godkendt.
Styrket vejledning ift. opsætning af solceller.	Se henvisninger til relevante vejledninger i afsnittene Solceller i det åbne land, s. 10 og Solceller på tage, s. 12 og Solceller på offentlige tage, s. 14.
Regler for nettilslutning af solceller tolkes forskelligt.	Energistyrelsen vil i dialog med branchen undersøge muligheden for en ensretning af praksis for nettilslutning. Der henvises desuden til brancheinitiativ v. Green Power Denmark og Dansk Solcelleforening om at ændre krav til positivlisten for solcelle-invertere mhp. at gøre det nemmere for installatører at opsætte mindre og mellemstore solcelleanlæg jf. s. 5.

Regeringen vil fortsætte dialogen med relevante interessenter på området.

Branchen har desuden henvist til en række udfordringer vedrørende positivlisten over invertere og teknisk forskrift 3.3.1 om energilageranlæg. Positivlisterne er lister over bl.a. invertere, der af Green Power Denmark er vurderet til at overholde de tekniske betingelser, som de skal opfylde for at blive tilsluttet distributionsnettet. Green Power Denmark og Dansk Solcelleforening har netop indgået en brancheaftale, som ændrer kravene til positivlisten for solcelle-invertere mhp. at gøre det nemmere for installatører at opsætte mindre og mellemstore solcelleanlæg. De tekniske forskrifter ligger indenfor netvirksomhedernes og Energinets kompetence, hvorfor dialogen henvises hertil.

Solcellestrategiens tilgang - En markedsdrevet udbygning af solceller

I takt med at solcelleteknologien er modnet, er omkostningerne til solceller faldet markant. Solceller er blevet en god forretning, udbygningen sker

i høj fart og drives hovedsageligt af markedet selv uden støtte fra staten. En markedsdrevet udbygning er med til at sikre en omkostningseffektiv udbygning med solceller, da markedet gennem konkurrence er med til at fremme de mest rentable projekter. For at nå ambitionen om at muliggøre en firedobling af vedvarende energi på land i 2030, er der fortsat brug for at sikre, at rammerne understøtter de borgere, kommuner og virksomheder, der ønsker at bidrage til en effektiv, markedsdrevet udbygning med solceller.

Fsva. udbygningen af solceller i det åbne land, er det vurderingen, at væsentlige spor allerede er lagt for at fremme udbygningen. Strategien fokuserer derfor primært på de urbane områder, på tage og på mindre tilgængelige arealer.

Regeringen lancerer derfor denne solcellestrategi som opfølgning på Klimaaftale 2022.

Regeringen ønsker

At understøtte en markedsdrevet og effektiv udbygning af solceller

At fjerne unødige barrierer for udbygningen med solceller

Solcellekapaciteten er tredoblet siden starten af 2020

I strategien anvendes følgende definitioner for solcelleanlæg:

Små anlæg
Op til 10 kW
Typisk små taganlæg

Mellemstore anlæg
10 - 1.000 kW
Typisk mellem og store taganlæg

Store anlæg
Større end 1.000 kW
Primært produktionsanlæg i det åbne land

Siden 2011 har borgere, virksomheder og kommuner bidraget til, at der er sket en markant solcelleudbygning i Danmark. Siden starten af 2020 til og med 2023 er solcellekapaciteten i Danmark gået fra ca. 1,1 GW til ca. 3,5 GW svarende til omtrent en tredobling af solcellekapaciteten. Ifølge Energi styrelsens Klimastatus og -fremskrivning fra 2023 fremskrives den samlede solcellekapacitet til ca. 13,0 GW i 2030¹. Udbygningen var i de første år drevet af forskellige støtteordninger, men på grund af væsentlige omkostningsreduktioner i solcelleteknologien de senere år, opføres langt størstedelen af solcellekapaciteten i dag støttefrit. Forventningen til den fremadrettede udbygning er, at den i langt overvejende grad vil ske på markedsvilkår, ligesom det er tilfældet for hovedparten af udbygningen med vedvarende energi i Danmark. Den markedsdrevne udbygning har betydet, at udbygningen over tid har bevæget sig fra en udbygning med mindre taganlæg, til i højere grad at ske med store produktionsanlæg i det åbne land. Der udbygges dog stadig i stigende grad også på tage. Eksempelvis er solcellekapaciteten på tage fra starten af 2020 til og med 2023 gået fra ca. 0,7 GW til 1,1 GW svarende til en forøgelse på ca. 60 pct.

Solcelleanlæg bliver billigere og mere effektive

Rentabiliteten for solceller har udviklet sig positivt de seneste år, og det er en udvikling, der forventes at fortsætte. Rentabiliteten for et solcelleanlæg afhænger på indtægtssiden i høj grad af udviklingen i elprisen, mens det på omkostningssiden afhænger

af flere forskellige faktorer såsom teknologiudvikling, forsyningskæder, finansieringsforhold, arealtype, tarifførrelsen for placering i forhold til det kollektive elnet og størrelsen på anlægget. For at kunne sammenligne omkostningerne for forskellige anlægstyper og -størrelser benyttes Levelized Cost of Energy (LCoE).

Som det ses på figur 1, har små solcelleanlæg generelt de højeste gennemsnitlige levetidsomkostninger, mens levetidsomkostninger for store anlæg generelt er lavest. Det forventes også at være billedet fremadrettet. Det forventes ligeledes, at teknologiske forbedringer fortsat vil reducere de gennemsnitlige levetidsomkostninger over tid for alle tre anlægsstørrelser og dermed påvirke rentabiliteten positivt.

For at vurdere rentabiliteten i et solcelleanlæg, sammenlignes de gennemsnitlige levetidsomkostninger med den forventede indtægt fra anlægget. Indtægter vil typisk opnås gennem salg af elektricitet til det kollektive elnet. Der kan dog også opnås væsentlige besparelser gennem egetforbrug, for eksempel fra solceller opsat på tagarealer.

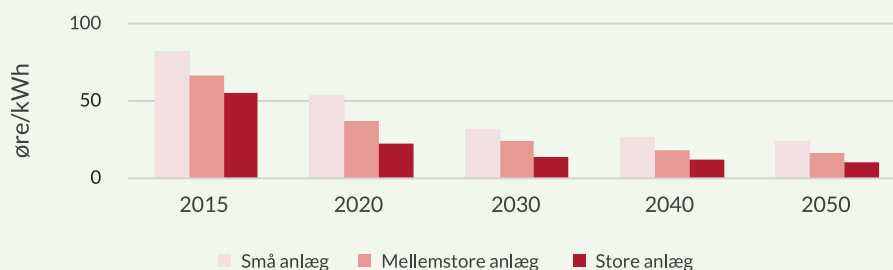
Solceller opsættes i vid udstrækning støttefrit

I dag sker solcelleudbygningen hovedsageligt uden støtte. Figur 2 illustrerer den historiske udbygning fordelt på de forskellige kategorier samt den totale udbygning med solcelleanlæg.

¹ Klimastatus og -fremskrivning er en teknisk, faglig vurdering af, hvordan udledning af drivhusgasser samt energiforbrug og -produktion vil udvikle sig i perioden frem mod 2035 under forudsætning af et "politisk fastfrosset" fravær af nye tiltag på klima- og energiområdet ud over dem, som Folketinget eller EU har besluttet før 1. januar af udgivelsesåret, eller som følger af bindende aftaler.

Figur 1

Historiske levetids-omkostninger og forventet udvikling

Note: Kapitalforrentning på 3,5 pct. er benyttet. Det bemærkes, at der er tale om en gennemsnitsbetragtning, hvorfor omkostningerne for enkelte anlæg kan se anderledes ud. Figuren tager ikke højde for de geografisk differentierede tariffer (tilslutningsbidrag og indfødningsstarif), der har til hensigt at give incitament til, at anlæg placeres hensigtsmæssigt i forhold til kapacitet i elnettet.

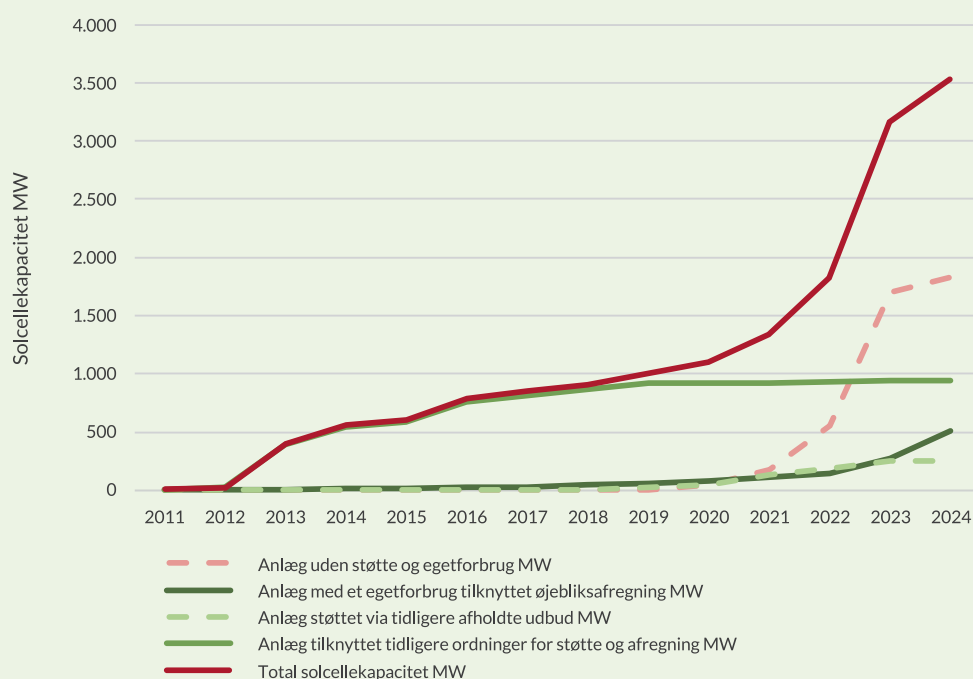
Kilde: Beregninger er baseret på antagelser fra Energistyrelsens teknologikatalog og LCoE-beregner.

Som det ses på figur 2, er der sket en markant udbygning med solceller de seneste år. Den 31. december 2023 var der i Danmark nettilsluttet solcelleanlæg med en samlet kapacitet på ca. 3,5 GW. Tilvæksten i kapacitet kan i de seneste år særligt tilskrives udbygningen af støttefrie solcelleanlæg, altså anlæg opsat på markedsvilkår uden hverken direkte eller indirekte støtte. Disse anlæg er typisk

store anlæg, der udelukkende producerer til det kollektive elnet. Udbygningen af anlæg med egetforbrug tilknyttet øjeblikksafregning har været jævnt stigende de seneste 10 år – dog med en mærkbar stigning de seneste par år. Disse anlæg er hovedsageligt anlæg tilknyttet private husholdninger og virksomheder, herunder både erhverv og industri.

Figur 2

Udvikling i solcellekapacitet (primo år)

Kilde: Energistyrelsens stamdataregister t.o.m. 31. december 2023 (udtræk 5. januar 2024).

Fokusområder for solcelleudbygningen i Danmark

For at sikre gode rammevilkår for borgere, virksomheder og kommuner, der ønsker at bidrage til den grønne omstilling gennem udbygning af solceller, har regeringens solcellestrategi fem fokusområder:

1 Regeringen vil sætte tempo på den grønne omstilling

12. december 2023 indgik S, V, M, SF, K, EL, RV og ALT Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023, der baner vejen for, at staten kan spille en aktiv rolle i planlægningen af energiparker på land og understøtte udbygningen af vedvarende energi på land generelt. Energiparkerne skal gennem udpegede arealer bl.a. bidrage til at sikre en hurtig udbygning af flere forskellige vedvarende energiteknologier, herunder solceller.

Regeringen har desuden nedsat NEKST til at løse og koordinere akutte grønne udfordringer på tværs af samfundet. Solcelleudbygningen håndteres i arbejds sporet Mere sol og vind på land, der den 26. februar fremlagde en række anbefalinger inden for temaerne: 1) Hurtigere processer, 2) Sammenspil mellem VE-myndigheder og 3) Lokal opbakning. Regeringen har også løbende modtaget og håndteret anbefalinger fra NEKST-arbejdsgruppen. Derudover er der i regi af NEKST også nedsat arbejds sporet Elnettet med fokus på elnettets centrale rolle i VE-udbygningen, hvis arbejde netop er igangsat].

2 Solceller i det åbne land

Den markedsdrevne solcelleudbygning sker særligt i det åbne land, og derfor er det vigtigt, at regler og processer så vidt muligt understøtter den udbygning. Samtidig skal en øget udbygning med solceller ske under fortsat hensyntagen til natur- og miljøforhold, lokale interesser, naboer og andre relevante forhold. Disse forhold blev håndteret i Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023.

3 Solceller på tage

Med ambitionen om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af vedvarende energi på land inden 2030 ønsker regeringen, at alle arealpotentialer bringes i spil. Derfor skal det sikres, at potentialet for solceller på erhvervsjendommers tagarealer kan udnyttes i videre omfang. Det vurderes, at en sikring af, at finansieringsformer som leasing og ejendomsforbeholdssalg gøres mere attraktive som valgfrie alternativer til realkreditfinansiering, kan bidrage hertil. Regeringen vil på den baggrund arbejde på at præsentere forslag til lovændringer, som måtte kræves for at fremme sådanne finansieringsformer i forbindelse med opsætning af solcelleanlæg på erhvervsjendommers tage i næste Folketingssamling.

Regeringen vil i 2024 udarbejde et forslag til udmøntning af en pulje til VE på mindre tilgængelige arealer, herunder med henblik på at understøtte solceller fx i bymæssig bebyggelse, på støjskærme langs motorveje mv., som vil blive præsenteret inden udgangen af 2024.

4 Solceller på offentlige tage

En markedsdrevet udbygning med solceller understøtter muligheden for, at solcelleudbygningen sker, hvor det er rentabelt. Det er i dag muligt at opstille solceller på kommunale bygninger forudsat at dette foregår i et udskilt selskab. Det er fornuftigt af hensyn til adskillelse mellem kommuners kerneopgaver og den kommercielle aktivitet, som elforsyningsvirksomhed udgør. Regeringen ønsker fortsat at sikre, at reglerne for, når kommunerne selv opstiller solceller er klare og hensigtsmæssige, så vi kan få alle relevante arealer i spil i den grønne omstilling.

5 Små energifællesskaber

Med introduktionen af Energifællesskaber i dansk ret i 2021 er der et øget fokus på, hvordan lokale fællesskaber kan bidrage til den grønne omstilling. Herunder energifællesskabernes rolle, balancen mellem private net og kollektive net, lokal kollektiv tarifiering, samt hvordan det sikres, at viden om energifællesskaber udbredes.

1 Regeringen vil sætte tempo på den grønne omstilling

Der er behov for at sætte tempo på den grønne omstilling, så Danmark kan få udfaset de fossile brændsler og blive uafhængige af bl.a. russisk energi. Her spiller opstilling af solceller og anden vedvarende energi en afgørende rolle.

Energiparker på land

I fremtiden vil behovet for strøm vokse voldsomt i takt med den fortsatte elektrificering af alle dele af vores samfund. I 2022 vedtog et bredt politisk flertal derfor, at man vil sikre rammevilkår, der kan gøre det muligt at firedoble den samlede elproduktion fra sol og vind på land frem mod 2030. Dette blev i december 2023 fulgt op med ny politisk aftale, der baner vejen for, at staten kan spille en aktiv rolle i planlægningen af energiparker på land og understøtte udbygningen af vedvarende energi på land generelt, herunder udbygningen med solceller. Aftalen kan tilgås [her](#).

Aftalen indebærer bl.a., at der i kommende lov om statsligt udpegede energiparker, tildeles lempeligere vilkår for udbygning af flere forskellige vedvarende energiteknologier, herunder solceller, i energiparkerne. De statsligt udpegede energiparker skal ses som et bidrag til udbygningen af VE på land, hvor staten efter dialog med kommuner kan udpege egnede arealer til energiparker, reducere eventuelle barrierer og helt eller delvist at overtage myndighedsbehandlingen af energiparkerne fra kommunerne. Med loven udvides desuden mulighederne for at placere statsligt udpegede energiparker på områder hvor det i dag ikke er muligt af hensyn til en række beskyttelsesinteresser vedr. natur, miljø, landskab kulturarv m.v. Etableringen af vedvarende energi på land tillægges dermed en større vægt i afvejningen af de forskellige hensyn.

For at sikre de rette rammer for udbygningen af vedvarende energi på land generelt er det også vigtigt, at de økonomiske gevinster ved vindmøller og solceller kan mærkes hos de naboer og lokalsamfund, der oplever den grønne omstilling tæt på. Derfor er det med aftalen besluttet, at man forhøjer de økonomiske gevinster med op til 2,5 mia. kr. for

lokalsamfund og naboer til solceller og vindmøller på land.

NEKST

For at sikre de rette rammer for en hurtig udbygning af vedvarende energi på land, herunder solceller, kan ske hurtigst muligt, nedsatte regeringen arbejdsgruppen Mere sol og vind på land i den nationale energikrisestab (NEKST). NEKST har til formål at identificere og igangsætte løsninger på forskellige grønne udfordringer, hvilket sker i særlige arbejdsgrupper, hvor relevante samfundsaktører er repræsenteret. Arbejdsgruppen Mere sol og vind på land blev nedsat i april 2023 og har herefter løbende leveret anbefalinger til regeringen. De afleverede deres afrapportering den 26. februar 2024.

NEKST-rapporten indeholder bl.a. anbefalinger ift. kompensation af naboer og lokalsamfund, bedre vejledningsindsats på miljøområdet, effektiv proces i klagesagsbehandlingen og ift. nye muligheder fra EU, som både er relevante for udbygningen af vind og sol.

Regeringen har også løbende modtaget og håndteret anbefalinger fra NEKST-arbejdsgruppen. Anbefalinger til, hvordan lokal opbakning kan styrkes, har haft indflydelse på Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023. Her sikres der blandt andet højere kompensation til naboer til VE-anlæg og ensartethed og gennemsigtighed for lokale gevinster. Regeringen har desuden udarbejdet lovforslag, som implementerer flere af arbejdsgruppens tiltag om klager, så der fremover kan sikres mere effektiv klagesagsbehandling, så opsætning af vindmøller og solceller ikke trækkes unødigt i langdrag.

Foruden fokus på VE-udbygning skal NEKST også understøtte udbygning af elnettet de steder, hvor der allerede i dag er udfordringer med kapaciteten, og bidrage til, at udbygningen er på forkant med elforbruget og produktionen af strøm fra vedvarende energi. Arbejdssporet for understøtning af elnettet blev igangsat i november 2023.

Videre arbejde med afsæt i NEKST

Regeringen vil arbejde videre med initiativer og anbefalinger, som NEKST har præsenteret.

---

2 Solceller i det åbne land

Solcelleudbygningen sker særligt i det åbne land. Det er derfor væsentligt fortsat at sikre gode rammevilkår, der understøtter udbygningen. Med Klimaaf-tale 2022 er der igangsat en lang række initiativer, der skal sikre rammevilkårene for udbygningen med blandt andet solceller. Med Klimaaf-talen 2023 banes vejen for, at staten kan spille en aktiv rolle i planlægningen af energiparker på land og understøtte udbygningen af vedvarende energi på land generelt. Det er regeringens ambition at følge udviklingen tæt, så det sikres, at der er klare rammer for opstillere og borgere, der ønsker at

bidrage til den grønne omstilling, samt at gå i dialog, når der opstår barrierer for den grønne omstilling.

Den lokale planlægning for solceller

Processen for opstilling af solcelleanlæg kan være kompliceret og tage lang tid. Foruden arbejdet i NEKST og den netop vedtagne aftale om energiparker arbejder regeringen på at sikre gode og klare rammer for opstilling af solceller gennem en række konkrete initiativer, der skal sikre en hensigtsmæssig balance mellem klima, natur og miljø på den ene side og kommunernes lokalplanarbejde på den anden side. Blandt andet har regeringen følgende tiltag på vej:

Ny bekendtgørelse og vejledning

for opstilling af store solcelleanlæg i det åbne land, herunder om de særlige regler i kystnærhedszonen. Bekendtgørelsen træder i kraft 1. juni 2024 og vejledningen forventes at udkomme i efteråret 2024.

Eksempelsamling

der bl.a. skal indeholde gode eksempler på landskabelig indplacering ved opstilling af solceller i det åbne land. Eksempelsamlingen forventes at udkomme i efteråret 2024.

Generelt har regeringen fokus på at understøtte kommunerne i den grønne omstilling. Regeringen har blandt andet styrket vejledningen til kommunerne om miljøvurderinger og naturdirektiverne med henblik på så vidt muligt at undgå hjemvisning af sager fra klagenævne. Arbejdet drives af Miljøministeriet og er i fuld gang.

VE-rejseholdet

I sommeren 2023 blev der nedsat et VE-rejsehold, der skal sikre vidensdeling og udbredelse af gode eksempler i forbindelse med realisering af VE-projekter i kommunerne. VE-rejseholdet er allerede godt i gang, og står til rådighed for kommuner, der møder barrierer i fx planlægningen for vedvarende energi på land. VE-rejseholdet afholder bl.a. workshops og webinarer, og bistår kommuner, der måtte have spørgsmål eller behov for assistance.

Faktaboks VE-rejseholdet

er et samarbejde mellem Energistyrelsen, Miljøstyrelsen og Plan- og Landdistriktsstyrelsen for at bringe ekspertise og kompetencer på tværs af ressortområder i spil. Enheden har til formål at bistå kommunerne i deres arbejde med udbygningen lige fra sparring om planlægning til miljøvurderingsprocesser og borgerinddragelse.

Opsætning af solceller på lavbundsjorder

Regeringen vil desuden arbejde videre for, at der kommer klare rammer om muligheden for opsætning af solceller på lavbundsjorder.

Muligheden for opsætning af solceller på nogle lavbundsjorder kan medvirke til at fremme den grønne omstilling og gør samtidigt, at vi kan udnytte vores arealer mere effektivt. Det er blevet gjort muligt i Landbrugsstyrelsens lavbundsordning, at der, såfremt det ikke er modstrid med andre hensyn, kan opsættes solceller. Muligheden er indført på baggrund af anbefalinger fra Taskforce for udtagning af kulstofrige lavbundsjorder.

Derudover kræves der juridisk afklaring af, med blandt andet Europa-Kommissionen, hvorvidt der kan gives kompensation til lodsejere for udtagning af jord, hvis der efterfølgende kan skabes indtægt via solceller. Herunder, hvorvidt der kan komme krav om tilbagebetaling af allerede udbetalt støtte. Derudover skal der tages hensyn til manglende synergimuligheder mellem opsætning af solceller og naturarealer – omkring halvdelen af de kulstofrige

lavbundsjorder er naturbeskyttede områder, hvor der umiddelbart ikke kan opsættes vedvarende energi, herunder solceller.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri undersøger i samarbejde med Miljøministeriet muligheder og barrierer for at opsætte solceller på lavbundsjorder.

Fokus på berørte lokalsamfund: Tiltag for styrket lokal opbakning

Solceller i det åbne land berører lokalsamfund og naboer til anlæggene. Med sigte på at fremme lokal accept er opstillere af solcelleanlæg i dag ved lov forpligtet til at finansiere og tilbyde en række ordninger for naboer til solcelleanlæg større end 499 kW.

Med Klimaaftale 2023 er det besluttet at skrue op for kompensationen til naboer og lokalsamfund. Med aftalen mere end fordobles gevinsterne til naboer og lokalsamfund via ordningerne grøn pulje og VE-bonus.

Faktaboks Lavbundsjorder

er jorder, der grundet en høj koncentration af kulstof med fordel kan udtages fra landbrugsproduktion og vådlægges, så nedbrydningen af kulstoffet i jorden forsinkes og dermed ikke bidrager til en øget drivhusgasudledning.

3 Solceller på tage

Solceller på tage er allerede i dag meget udbredt og udgør en væsentlig del af den nuværende solcellekapacitet. Alene fra starten af 2020 til udgangen af 2023 er solcellekapaciteten på tage steget med ca. 60 %. Regeringen vil fortsat arbejde for at fjerne unødige barrierer, som måtte bremse udbygningen af solceller på tage, herunder store tagarealer på fx industribygninger.

Reglerne for opstilling af solceller på tage afhænger af en række faktorer såsom anlæggets størrelse og ejerskab samt bygningens beskaffenhed, herunder brandforhold og konstruktion. Derfor er det væsentligt at sikre klarhed i forhold til gældende regler for solcelleudbygning på tage for både private aktører og for offentlige institutioner. Regeringen har derfor igangsat arbejde med at styrke vejledningen om sol på tage:

Vejledning om opsætning af sol på tage

Regeringen vil sikre, at der er den fornødne adgang til vejledning, og at processen for opstilling af solcelleanlæg på tagarealer anskueliggøres. Arbejdet forventes præsenteret på VEprojekter.dk medio 2024.

Flere finansieringsmuligheder for anskaffelse af solceller

Solcelleanlæg, der installeres på en fast ejendoms tagareal, kan være omfattet af tinglysningslovens § 38, hvis det er ejeren af den faste ejendom, som får anlægget sat op.

Det betyder, at anlægget vil kunne anses som en del af den faste ejendom, det er installeret på, og

at der derfor ikke af en tredjepart kan forbeholdes særskilte rettigheder (f.eks. ejendomsretten) over anlægget. Eventuelt eksisterende eller senere tinglyst pant i ejendommen vil automatisk også omfatte anlægget. Det kan have betydning for en ejers muligheder i forhold til valg af finansieringsform for anskaffelsen af solcelleanlæg, idet reglerne understøtter pantsikret lånefinansiering som det primære finansieringsværktøj, mens incitamentet for leasingselskaber til at lease sådanne anlæg ud er mere begrænset. En række aktører har peget på dette som et problem, som regeringen nu vil arbejde på at løse.

Regeringen vurderer på baggrund af dialog med interessenter fra leasingbranchen og penge- og realkreditsektoren, at understøttelse og fremme af finansieringsformer, der udgør alternativer til pantsikret lånefinansiering (navnlig leasing og ejendomsforbeholdssalg), rummer et potentiale til at bidrage til udbygningen af solceller på erhvervs-ejendommers tage. Efter gældende regler bliver solcelleanlæg, som installeres på tagarealer for ejendomsejerens regning, grebet af et eventuelt pant i ejendommen og må ikke af f.eks. en leasing-giver eller ejendomsforbeholdssælger fjernes fra ejendommen igen, uanset om ejeren måtte komme i betalingsmisligholdelse. Det gør sådanne finansieringsformer mindre attraktive. Regeringen arbejder på at kunne præsentere forslag til lovændringer, som måtte kræves for at sikre, at f.eks. et leasingselskab kan forbeholde sig ret over et solcelleanlæg, der installeres på erhvervs-ejendommers tagarealer, hvis en række nærmere fastsatte betingelser er opfyldt, herunder at borttagelsen sker uden at beskadige ejendommen og under hensyntagen til eksisterende panthaveres interesser.

Flere finansieringsmuligheder for anskaffelse af solceller

Regeringen vil se på en hensigtsmæssig måde for lovændringer, der fremmer finansieringsformer såsom leasing og ejendomsforbeholdssalg som valgfrie alternativer til pantsikret lånefinansiering. Forslag til ændringer af relevante love fremsættes i Folketingsåret 2024-25.

Pulje til vedvarende energi på mindre tilgængelige arealer

Puljen til VE på mindre tilgængelige arealer har ophæng i Klimaaftale om grøn strøm og varme af 25. juni 2022. Med Klimaaftale om mere grøn energi fra sol og vind på land af 12. december 2023 er det efterfølgende besluttet, at puljen delvist videreføres med samlet 178,6 mio. i perioden 2024-2046.

Regeringen vil præsentere et endeligt forslag til, hvordan puljen kan udmøntes inden udgangen af 2024 mhp. en drøftelse heraf i aftalekredsen (S, V, M, SF, K, EL, RV, ALT, DF, LA og KD). Puljen kan være med til at understøtte udbygningen af VE

på allerede eksisterende infrastruktur, at understøtte mindre udbredte løsninger, som ikke nødvendigvis er de billigste løsninger på markedet, og fremme VE andre steder end i det åbne land.

VE vil kunne være solceller, men er ikke nødvendigvis begrænset hertil. Mindre tilgængelige arealer vil i relation til puljen fx kunne være større tagarealer i bymæssig bebyggelse så som boligforeninger, arealer langs bynære motorveje eller jernbaner, overdækkede parkeringsarealer mv., såfremt der ikke er øvrige hensyn, der begrænser VE på disse arealer.

4

Solceller på offentlige tage

Kommunerne spiller en væsentlig rolle for udbygningen med vedvarende energi i Danmark. For at nå i mål med regeringens 2030-mål skal kommunerne både bidrage til at udvikle og implementere tiltag i den grønne omstilling, ikke mindst i relation til planforhold og generelle rammer for markedsaktører, som vil opstille solceller og andre VE-anlæg. Hertil er det vigtigt, at kommuner og regioner bidrager til at sikre en balanceret udbygning med solceller på offentlige tage, så alle relevante arealer kan komme i spil i den grønne omstilling.

Rammer for kommunale og regionale solceller

Kommuner og regioner har i dag mulighed for at opsætte solceller på deres tagarealer. Opsætning af solceller er underlagt en række forskellige regelsæt. Nogle regelsæt gælder for alle, der gerne vil opstille solceller, mens andre er specifikke for opsætning af solceller på offentlige bygninger.

For at sikre en klar adskillelse mellem kommuners kerneopgaver (borgernær velfærd som skoler mv.) og bl.a. elproduktion gælder et krav om selskabsmæssig udskillelse for bl.a. VE-anlæg opsat af kommuner og regioner. Dertil bidrager kravet om selskabsudskillelse af solcelleanlæg til, at udbygningen af solceller sker markedsdrevet i forhold til de nuværende afgiftsforhold. Det skyldes, at en generel fritagelse fra reglerne om selskabsudskillelse ville fremme udbygningen af solcelleanlæg relativt mere for kommuner og regioner end for erhvervsvirksomheder pga. de afgiftsfordele, der opstår i forbindelse hermed.

Foretages selskabsudskillelsen ikke, vil det resultere i en økonomisk gevinst for kommunerne og et tilsvarende tab for staten, som vil skulle dækkes.

Reglen om selskabsmæssig udskillelse kan opfyldes gennem et enkelt selskab til administration af flere anlæg. Der er intet til hinder for, at solcelleanlæg installeres og drives af et allerede eksisterende selskab ejet af kommunen, for eksempel et forsyningsselskab oprettet med begrænset ansvar.

Hvis solceller opstilles i forbindelse med nybyggeri eller gennemrenoveringer, og de opsatte solceller udgør en del af bygningens energiramme, har kommuner og regioner dog mulighed for at søge

dispensation for kravet om selskabsudskillelse. Der kan kun opnås dispensation for anlæg, der indgår som en del af energirammeberegningen. Muligheden for dispensation skal ses i lyset af, at opstillingen af solcelleanlæg kan forhindre merudgifter til at opfylde EU-krav mv. (energiramme) for offentlige bygninger.

Bygningsreglementets regler vedr. energirammeberegning hindrer ikke, at der opsættes solceller på eksempelvis et tag, der producerer energi ud over det, bygningen selv skal bruge, men i reglementet indgår et loft for, hvor stor en del af den solenergi bygningen producerer, der kan medtages i beregningen af bygningens energibehov. Loftet for, hvor mange solceller der kan medtages i energirammeberegningen, er sat ud fra en vurdering af, hvor meget energi en bygning kan forventes selv at bruge.

Regeringen er løbende i dialog med relevante interessenter ift. spørgsmålet, men anser på nuværende tidspunkt ikke bygningsreglementets regler vedr. energirammeberegning for at udgøre en u hensigtsmæssig barriere, da det ikke hindrer en udbygning med solceller ud over energirammen, så længe disse opføres af et uskilt selskab.

Der er dog behov for løbende dialog, for at vurdere behovet for justering af bygningsreglementet i forhold til udbygning af solenergi på blandt andet offentlige bygninger, herunder i forbindelse med implementering af det nyligt vedtagne bygningsdirektiv.

Der har tidligere hersket misforståelser om reglerne om kommunal selskabsudskillelse, hvorfor Energistyrelsen i efteråret 2022 offentliggjorde en vejledning til kommuner og regioner. Vejledningen kan tilgås [her](#).

Regeringen er løbende i dialog med Kommunernes Landsforening (KL) for at sikre, at reglerne for kommunal sol er klare og hensigtsmæssige.

Derudover stiller Energistyrelsen sig løbende til rådighed over for statslige myndigheder, regioner, kommuner og KL, når der er behov for vejledning.

Fortsat dialog om rammevilkår for kommunal sol

Regeringen vil fortsætte dialogen med interessenter for at sikre klarhed om reglerne for opsætning af solceller på offentlige bygninger.

---

5 Små energifællesskaber

Nogle solceller bliver i dag opsat i energifællesskaber, hvor aktører går sammen om fælles energiprojekter. Solceller i energifællesskaber bidrager til VE-udbygningen i Danmark og sikrer, at produktion etableres tæt på forbrug, hvilket kan bidrage positivt til samfundsøkonomien.

Energifællesskabernes rolle

Begrebet energifællesskaber benyttes typisk som en samlebetegnelse for VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber. Begge fællesskaber giver borgere, virksomheder og lokale myndigheder mulighed for at gå sammen om fælles energiprojekter som fx udbygning med solceller.

Energifællesskaber kan etableres og drives af mange forskellige årsager. Da fællesskaberne oftest drives af lokale borgere, kan de fx bidrage til at sikre lokal opbakning til den grønne omstilling ved at skabe muligheder for at lokale aktører aktivt kan deltage og have medejerskab af VE-projekter. Dette kan stå i kontrast til kommercielle solceller-parker, som ikke nødvendigvis skaber samme lokale forankring.

Private net og det kollektive net

Når en gruppe borgere i et energifællesskab eller en boligforening ønsker at bidrage til den grønne omstilling ved at opsætte solceller, skal der sikres rammer, der både understøtter den grønne omstilling bedst muligt og samtidig sikrer en hensigtsmæssig balance mellem "private net" og det kollektive net. Energifællesskaber kan både selv forbruge deres elektricitet eller sælge overskydende elektricitet.

Det er et ønske fra flere energifællesskaber, at der indføres særlige vilkår, sådan at de belønnes for deres bidrag til VE-udbygningen, fx ved besparelser på tariffene.

I enkeltstående bygninger med solceller på taget kan solcellernes produktion fordeles til bygningens lejere via interne elektricitetsforbindelser og kan under visse betingelser undtages elafgift. Ønsker en boligforening at dele produktion fra én bygning med forbrugere i andre bygninger inden for den enkelte boligafdeling, skal det ske via det kollektive net, og betingelserne for undtagelse for elafgift frafalder. Betalingen for at trække strøm via det kollektive net sker gennem tariffene.

Hvis energifællesskaber eller boligforeninger skulle have lov til at drive deres egne "private net" helt eller delvist uden om bevillingssystemet og det kollektive elnet, kan der opstå parallelle net, hvilket ofte ikke er samfundsøkonomisk optimalt, jf. faktaboks. Dermed ville det på sigt nok være godt for det enkelte energifællesskab, men ikke for det kollektive elnet. Det kan ligeledes betyde reducerede tarifindtægter hos netvirksomhederne og Energinet til dækning af omkostningerne for at drive, vedligeholde og sikre netudbygning.

Interessenter har efterspurgt en mulighed i elforsyningsloven for, at VE-produceret el mellem egne bygninger og til flere elforbrugere nemmere kan deles. Energistyrelsen har i den forbindelse i efteråret 2023 foretaget en juridisk vurdering af muligheden for, at der via reglerne om deling af elektricitet kan skabes hjemmel til at udvide anvendelsesområdet for interne elektricitetsforbindelser til også at omfatte flere elforbrugere på tværs af flere bygninger. Analysen viser, at deling af elektricitet mellem flere elkunder vil have karakter af "distribution af elektricitet", jævnfør EU's elmarkedsdirektiv. Distribution kan ifølge EU's elmarkedsdirektiv kun varetages af en netvirksomhed, og distribution vil hertil være pålagt betaling af tariffen og afgifter. En udvidelse af anvendelsesområdet for

Faktaboks
Borgerenergi-fællesskaber og VE-fællesskaber minder meget om hinanden

De primære forskelle er, at der i et borgerenergifællesskab ikke er krav om, at kapitalejerne eller, at deltagerne er beliggende i nærheden af fællesskabets energiprojekter. Borgerenergifællesskaber er begrænset til at udføre ved-varende og ikke-vedvarende projekter relateret til el, hvor der i VE-fællesskaber kan udføres projekter relateret til alle typer vedvarende energi. Desuden kan der indgå SMV'er i VE-fællesskaber, hvorimod der kun kan indgå små virksomheder i et borgerenergifællesskab.

Faktaboks Netbevillinger

Når flere elforbrugere deler elektricitet med hinanden på tværs af bygninger, defineres det som distribution efter elmarkedsdirektivet. I Danmark er distribution en aktivitet, der kræver bevilling. Det betyder, at distribution kun kan varetages af netvirksomheder med bevilling til at eje og drive distributionsnet i hvert sit bestemte geografiske område. Bevillingssystemet betyder, at den enkelte netvirksomhed har monopol til at distribuere el i sit område. Således undgås etablering af parallelle elnet og unødigt netudbygning. Tilgangen har historisk sikret elinfrastruktur til alle områder i Danmark – også der, hvor der ikke har været et økonomisk incitament til det.

Faktaboks Lokal kollektiv tarifering

Med lokal kollektiv tarifering gives der mulighed for tarifløsninger, hvor samtidighed i forbrug og produktion belønnes med reduceret tariffbetaling, hvis det mindsker belastningen af det kollektive elnet. Dette vil blandt andet komme til gavn for borgerenergifællesskaber.

Cerius-Radius har som den første netvirksomhed udviklet en tarifmetode for lokal kollektiv tarifering. Metoden forventes anmeldt til Forsyningstilsynet primo 2024 og vil kunne give energifællesskaber mulighed for en reduceret tariffbetaling.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet følger udviklingen af lokal kollektiv tarifering tæt og vil give en status på udviklingen og anvendelsen af lokal kollektiv tarifering til aftalepartierne bag PtX-aftalen i andet halvår af 2024.

interne elektricitetsforbindelser forventes derfor at være i strid med elmarkedsdirektivets definition af distribution.

Med ændringen af elforsyningsloven fra april 2023 blev rammerne for tarifering af fx energifællesskaber forbedret ved at fremme muligheden for tarifløsninger som lokal kollektiv tarifering. Lovændringen følger op på Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer (Power-to-X strategi) af 15. marts 2022.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet opfordrer til at netvirksomheder, Energinet, VE-opstillere og boligforeninger udnytter potentialerne i energifællesskaber og mulighederne for lokal kollektiv tarifering. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet fortsætter dialogen med aktørerne herom.

Udbredelse af viden om energifællesskaber

VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber er forholdsvis nye aktører i det danske elmarked, som

med implementeringen af EU-regler i hhv. Elmarkedsdirektivet og VE-direktivet i 2021 er reguleret i dansk ret. Med finansloven for 2022 blev der afsat en pulje til energifællesskaber på 5 mio. kr. årligt i 2022-2025, som skal fremme den lokalt forankrede grønne omstilling. Puljen skal understøtte øget viden om energifællesskaberne samt opbakningen til den grønne omstilling. Det er muligt at søge tilskud til informationskampagner, der bidrager til udviklingen af vedvarende energiløsninger i et lokalområde samt til større projekter, der kan fungere som inspirationseksempler på projekter relevante for energifællesskaber.

I 2023 søgte i alt 12 projekter om tilskud for 4,3 mio. kr. Heraf modtog 9 projekter tilsagn om tilskud, fordelt på henholdsvis 5 informationsprojekter og 4 større projekter. Puljen forventes at åbne igen i andet halvår af 2024.

Støtte til sikring af lokalt engagement og vidensdeling om energifællesskaber

Regeringen vil frem mod 2026 fortsat støtte projekter, der bidrager til at udvikle fællesløsninger og øge viden om energifællesskaber.

Solenergi i EU

Som medlem af EU indgår Danmark i et europæisk energisamarbejde, der også omfatter brugen og udbygningen med vedvarende energiformer, herunder solceller. Særligt solenergi ses som et vigtigt bidrag til at nå målene i den europæiske grønne pagt samt målet om at opnå uafhængighed fra russiske fossile brændstoffer.

Det er regeringens ambition at arbejde for, at EU-reguleringen understøtter en hurtig udbygning med VE og samtidig overlader den nødvendige fleksibilitet til medlemslandene til at foretage den mest omkostningseffektive udbygning i den enkelte medlemsstat.

REPowerEU

Som et led i EU's REPowerEU-plan har den særskilte Strategi for solenergi til formål at muliggøre en total kapacitet med solenergi i EU på 600 GW inden 2030, og dermed indfri EU's store uudnyttede potentiale for udbygning med solenergi.

Som opfølgning på REpowerEU-planen har EU for nylig revideret en række initiativer, herunder VE-direktivet. Det er med revideringen af VE-direktivet bl.a. besluttet at sætte en tre måneders frist for tilladelse til solenergiudstyr på bygninger, og at ansøgning om tilladelse til installation af solenergianlæg under 100 kW skal anses som godkendt, hvis ansøgeren ikke har fået svar inden en måned, hvilket er en videreførelse af den midlertidigt gældende nødforordning, som beskrives nedenfor. Det er endvidere besluttet, at medlemsstaterne skal udpege særlige områder til fremskyndelse af vedvarende energi, herunder fx solcelleanlæg, med forkortede og forenklede tilladelsesprocedurer. RepowerEU-planen fremmer også solenergi på tage gennem det omarbejdede bygningsdirektiv, som der blev indgået politisk aftale om den 12. april 2024. I bygningsdirektivet indgår krav om, at der skal opsættes solenergi, hvis det er teknisk egnet samt økonomisk og funktionelt gennemførligt. Det indebærer krav til etablering af solenergi på nye

Initiativer i EU's strategi for solenergi

- Initiativ for tagmonterede solcelleanlæg
- En forenklet og forkortet tilladelsesprocedure
- Et europæisk færdighedspartnerskab til sikring af en kvalificeret arbejdsstyrke
- En europæisk alliance for solcelleindustrien med mål om en modstandsdygtig solenergiværdikæde

bygninger, eksisterende og nye offentlige bygninger samt større ikkebeboelsesbygningenheder, hvor der gennemføres større renovering.

De specifikke krav afhænger af størrelsen på bygningen. Kravene til opsætning af solenergi har en trinvis indfasning fra 2026-2030. Danmark skal implementere kravene i dansk lov inden for to år efter den endelige vedtagelse af direktivet.

Nødfordning om fremskyndelsen af VE-udbygningen

I december 2022 vedtog Rådets forordning 2022/2577 af 22. december 2022 om en ramme for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi.

Forordningen har til formål at adressere forsynings-sikkerheden og høje gas- og el-priser i EU ved at indføre midlertidige foranstaltninger, som kan øge adgangen til vedvarende energi med henblik på at afbøde virkningen for EU-borgere og forbedre forsynings-sikkerheden.

Reglerne i nødfordningen omfatter alle som ansøger om tilladelse til at opføre, foretage repowering af og drive anlæg med henblik på produktion af energi fra vedvarende energienergikilder. Forordningen indeholder bl.a. en bestemmelse om, at tilladelsesprocessen for godkendelse af solenergiudstyr på bygninger og evt. dertilhørende lager ikke må overskride tre måneder og en bestemmelse om, at en ansøgning om tilladelse til installation af solenergianlæg under 50 kW skal anses som godkendt, hvis ansøgeren ikke har fået svar inden en måned. Dette forudsætter dog, at solcelleanlæggets kapacitet ikke overstiger den eksisterende kapacitet i nettet-slutningen. Forordningen var i første omgang gældende fra den 30. december 2022 og 18 måneder fra ikrafttrædelsen til 30. juni 2024.

Med udgangen af 2023 blev det besluttet at forlænge dele af forordningen bestemmelsen. Det drejer sig om bl.a. repoweringbestemmelsen, der ved forlængelsen begrænses til at gælde inden for særlige områder for VE.

Solcellestrategi

Maj 2024

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20
1060 København K

Tlf. : +45 3392 2800
E-mail: kefm@kefm.dk

ISBN 978-87-94224-70-3 (trykt version)
ISBN 978-87-94224-71-0 (digital version)
2023/24:06

Publikationen kan hentes på
www.kefm.dk
www.regeringen.dk

Fotokreditering;
Adobe Stock

